

ภาคผนวก

ผนวก ก

หนังสือขออนุญาตให้นิติตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อใช้ในการวิจัย
สรุปคำสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มเป้าหมาย

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/๗๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

นมัสการ เจ้าอาวาสวัดพระธาตุอิงฮัง สะหวั่นะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวจรรวณ ภักดีดำรงฤทธิ์ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
พระพุทธศาสนา ภาคพิเศษ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๕๐๕๘๑๘ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
“การท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาตามตำนานอุรังคธาตุ” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่าง
การค้นคว้าวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview) ต่อ
key informants เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนำข้อมูล
มาประกอบการทำวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยจึงน้อมสการมาเพื่อขออนุญาตให้ นางสาวจรรวณ ภักดีดำรงฤทธิ์
ได้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิภายในวัดประกอบด้วย ๑) พระสงฆ์ ๒. ไวยาวัจกร ๓. ผู้ประกอบการ เพื่อเก็บ
รวบรวมข้อมูลการวิจัย ส่วนวัน เวลา และสถานที่ให้สัมภาษณ์แล้วแต่พระคุณท่านและนิสิตจะกำหนด

จึงน้อมสการมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(ผศ. ดร. ประพันธ์ สุขข)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร ๐-๒๒๒๒-๐๖๔๐ <http://eds.mcu.ac.th>, E-mail: grads@mcu.ac.th

ผู้วิจัย: นางสาวจรรวณ ภักดีดำรงฤทธิ์ โทร. ๐๘๙-๙๒๒๒๔๔๘

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/ว ๖

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๘๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
 www.mcu.ac.th

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

นมัสการ เจ้าอาวาสวัดพระธาตุพนม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวจรรวณ ภักดีดำรงฤทธิ์ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
 พระพุทธศาสนา แบบ ๒.๑ เลขประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๕๐๕๘๑๘ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
 “การท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาตามตำนานอูรังคธาตุ” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่าง
 การค้นคว้าวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview)
 ต่อ key informants เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ
 เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการทำวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีองค์ความรู้ สามารถให้ข้อมูลและ
 คำแนะนำแก่นิสิตได้เป็นอย่างดี จึงนมัสการมาเพื่อขออนุญาตให้ นางสาวจรรวณ ภักดีดำรงฤทธิ์
 ได้ดำเนินการสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน
 เวลา และสถานที่ให้สัมภาษณ์แล้วแต่ท่านจะกำหนด

จึงนมัสการมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์ต่อไป และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(ดร.ประพันธ์ สุขสร)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
 สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

ที่ ศธ ๖๓๐๑.๑/ว ๖

มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
 www.mcu.ac.th

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

นมัสการ เจ้าอาวาสวัดพระธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวจรรวณ ภักดีดำรงฤทธิ์ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
 พระพุทธศาสนา แบบ ๒.๑ เลขประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๕๐๕๘๑๘ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
 “การท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาตามตำนานอรัญคธาตุ” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่าง
 การค้นคว้าวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview)
 ต่อ key informants เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ
 เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการทำวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีองค์ความรู้ สามารถให้ข้อมูลและ
 คำแนะนำแก่นิสิตได้เป็นอย่างดี จึงนมัสการมาเพื่อขออนุญาตให้ นางสาวจรรวณ ภักดีดำรงฤทธิ์
 ได้ดำเนินการสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน
 เวลา และสถานที่ให้สัมภาษณ์แล้วแต่ท่านจะกำหนด

จึงนมัสการมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์ต่อไป และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(ดร.ประพันธ์ สุขขร)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/ว ๖

มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๘๔ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำลูกกา
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
 www.mcu.ac.th

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครพนม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวจรรุวรรณ ภักดีดำรงฤทธิ์ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
 พระพุทธศาสนา แบบ ๒.๑ เลขประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๕๐๕๘๑๘ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
 “การท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาตามตำนานอรัญคชาด” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่าง
 การค้นคว้าวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview)
 ต่อ key informants เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ
 เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการทำวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีองค์ความรู้ สามารถให้ข้อมูลและ
 คำแนะนำแก่นิสิตได้เป็นอย่างดี จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ นางสาวจรรุวรรณ ภักดีดำรงฤทธิ์
 ได้ดำเนินการสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน
 เวลา และสถานที่ให้สัมภาษณ์แล้วแต่ท่านจะกำหนด

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์ต่อไป และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.ประพันธ์ สุขสร)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

ที่ ศธ ๖๓๐๑.๑/ว ๖

มหาวิทยาลัยมหาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๘๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
 www.mcu.ac.th

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานท่องเที่ยวแห่งสหวันนะเขต

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวจรรุวรรณ ภักดีดำรงฤทธิ์ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
 พระพุทธศาสนา แบบ ๒.๑ เลขประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๕๐๕๘๑๘ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
 “การท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาตามตำนานอรัญคชาด” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่าง
 การค้นคว้าวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview)
 ต่อ key informants เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ
 เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการทำวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีองค์ความรู้ สามารถให้ข้อมูลและ
 คำแนะนำแก่นิสิตได้เป็นอย่างดี จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ นางสาวจรรุวรรณ ภักดีดำรงฤทธิ์
 ได้ดำเนินการสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน
 เวลา และสถานที่ให้สัมภาษณ์แล้วแต่ท่านจะกำหนด

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์ต่อไป และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.ประพันธ์ สุขขร)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
 สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/ว ๖

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๘๔ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
 www.mcu.ac.th

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลลาดหญ้า จังหวัดนครพนม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวจรรวณ ภักดีดำรงฤทธิ์ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
 พระพุทธศาสนา แบบ ๒.๑ เลขประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๕๐๕๘๑๘ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
 “การท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาตามตำนานอูรังคาคู” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่าง
 การค้นคว้าวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview)
 ต่อ key informants เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ
 เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการทำวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีองค์ความรู้ สามารถให้ข้อมูลและ
 คำแนะนำแก่นิสิตได้เป็นอย่างดี จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ นางสาวจรรวณ ภักดีดำรงฤทธิ์
 ได้ดำเนินการสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน
 เวลา และสถานที่ให้สัมภาษณ์แล้วแต่ท่านจะกำหนด

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์ต่อไป และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.ประพันธ์ สุข)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
 สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

ที่ ศธ ๖๓๐๑.๓/ว ๖

มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
 www.mcu.ac.th

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสกลนคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๓ ชุด

ด้วย นางสาวจรรุวรรณ ภักดีดำรงฤทธิ์ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
 พระพุทธศาสนา แบบ ๒.๑ เลขประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๕๐๕๘๑๘ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
 “การท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาตามตำนานอุรังคธาตุ” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่าง
 การค้นคว้าวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview)
 ต่อ key informants เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ
 เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการทำวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีองค์ความรู้ สามารถให้ข้อมูลและ
 คำแนะนำแก่นิสิตได้เป็นอย่างดี จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ นางสาวจรรุวรรณ ภักดีดำรงฤทธิ์
 ได้ดำเนินการสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน
 เวลา และสถานที่ให้สัมภาษณ์แล้วแต่ท่านจะกำหนด

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์ต่อไป และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.ประพันธ์ สุขสร)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
 สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/ว ๖

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
 www.mcu.ac.th

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวจรรวณ ภักดีดำรงฤทธิ์ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
 พระพุทธศาสนา แบบ ๒.๑ เลขประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๕๐๕๘๑๘ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
 “การท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาตามตำนานอุรังคธาตุ” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่าง
 การค้นคว้าวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview)
 ต่อ key informants เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ
 เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการทำวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีองค์ความรู้ สามารถให้ข้อมูลและ
 คำแนะนำแก่นิสิตได้เป็นอย่างดี จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ นางสาวจรรวณ ภักดีดำรงฤทธิ์
 ได้ดำเนินการสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน
 เวลา และสถานที่ให้สัมภาษณ์แล้วแต่ท่านจะกำหนด

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์ต่อไป และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.ประพันธ์ สุขสร)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
 สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/ว ๖

มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๘๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
 www.mcu.ac.th

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวจรรวรรณ ภักดีดำรงฤทธิ์ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
 พระพุทธศาสนา แบบ ๒.๑ เลขประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๕๐๕๘๑๘ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
 “การท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาตามตำนานอุรังคธาตุ” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่าง
 การค้นคว้าวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview)
 ต่อ key informants เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ
 เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการทำวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีองค์ความรู้ สามารถให้ข้อมูลและ
 คำแนะนำแก่นิสิตได้เป็นอย่างดี จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ นางสาวจรรวรรณ ภักดีดำรงฤทธิ์
 ได้ดำเนินการสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน
 เวลา และสถานที่ให้สัมภาษณ์แล้วแต่ท่านจะกำหนด

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์ต่อไป และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.ประพันธ์ สุขสร)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
 สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/ว ๖

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๘๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการจังหวัดนครพนม, ผู้อำนวยการจังหวัดสกลนคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวจรรววรรณ ภักดีดำรงฤทธิ์ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
 พระพุทธศาสนา แบบ ๒.๑ เลขประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๕๐๕๘๑๘ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
 “การท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาตามตำนานอรัญคธาตุ” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่าง
 การค้นคว้าวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview)
 ต่อ key informants เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ
 เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการทำวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีองค์ความรู้ สามารถให้ข้อมูลและ
 คำแนะนำแก่นิสิตได้เป็นอย่างดี จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ นางสาวจรรววรรณ ภักดีดำรงฤทธิ์
 ได้ดำเนินการสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน
 เวลา และสถานที่ให้สัมภาษณ์แล้วแต่ท่านจะกำหนด

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์ต่อไป และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.ประพันธ์ สุขสร)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/ว ๖

มหาวิทยาลัยมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
 ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
 www.mcu.ac.th

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน เจ้าแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวจรรวณ ภักดีดำรงฤทธิ์ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา แบบ ๒.๑ เลขประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๕๐๕๘๑๘ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาตามตำนานอุรังคธาตุ” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการค้นคว้าวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview) ต่อ key informants เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อนำข้อมูลมาประกอบการทำวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีองค์ความรู้ สามารถให้ข้อมูลและคำแนะนำแก่นิสิตได้เป็นอย่างดี จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ นางสาวจรรวณ ภักดีดำรงฤทธิ์ ได้ดำเนินการสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวันเวลา และสถานที่ให้สัมภาษณ์แล้วแต่ท่านจะกำหนด

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์ต่อไป และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.ประพันธ์ สุขขร)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย (หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต ภาคพิเศษ) โทร. ๐-๒๒๒๒-๐๖๘๐ (ภายใน ๑๑๓๓)

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/ว ๕๖

วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอนิมนต์/เชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผศ.ดร.ประพันธ์ ศุภษร

ด้วย นางสาวจรรวณ ภักดีดำรงฤทธิ์ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาคพิเศษ เลขประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๕๐๕๘๓๓ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาตามตำนานอุรังคธาตุ” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการค้นคว้าวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview) ต่อ key informants เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย โดยได้ออกแบบเครื่องมือวิจัยขึ้นมาใหม่ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการทำวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อความถูกต้องของเนื้อหาแบบสอบถามจึงเห็นควรให้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือวิจัย

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีองค์ความรู้เกี่ยวกับงานวิจัยสามารถให้คำแนะนำได้เป็นอย่างดี จึงเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือวิจัย เพื่อความสมบูรณ์ในการทำวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ทรงคุณวุฒิ

(ผศ. ดร. ประพันธ์ ศุภษร)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาคพิเศษ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิสิตผู้ทำวิจัย นางสาวจรรวณ ภักดีดำรงฤทธิ์ โทร. ๐๘๙-๘๒๖๒๘๘๘

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย (หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต ภาคพิเศษ) โทร. ๐-๒๒๒๒-๐๖๘๐ (ภายใน ๓๓๓๓)

ที่ ศธ ๖๓๐๑.๑/๖ ๕๖

วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอนิมนต์/เชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ดวงเพชร สมศรี

ด้วย นางสาวจารุวรรณ ภักดีดำรงฤทธิ์ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาคพิเศษ เลขประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๕๐๕๘๓๓ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาตามตำนานอุรังคธาตุ” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการค้นคว้าวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview) ต่อ key informants เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย โดยได้ออกแบบเครื่องมือวิจัยขึ้นมาใหม่ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการทำวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อความถูกต้องของเนื้อหาแบบสอบถามจึงเห็นควรให้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือวิจัย

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีองค์ความรู้เกี่ยวกับงานวิจัยสามารถให้คำแนะนำได้เป็นอย่างดี จึงเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือวิจัย เพื่อความสมบูรณ์ในการทำวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผศ. ดร. ประพันธ์ สุภาพร)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาคพิเศษ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิสิตผู้ทำวิจัย นางสาวจารุวรรณ ภักดีดำรงฤทธิ์ โทร. ๐๘๐๔-๙๐๖๒๘๔๘

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย (หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต ภาคพิเศษ) โทร. ๐-๒๒๒๒-๐๖๘๐ (ภายใน ๑๑๓๓)

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/ว ๕๐

วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอนิมนต์/เชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.วิโรจน์ คุ้มครอง

ด้วย นางสาวจรรวณ ภักดีดำรงฤทธิ์ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาคพิเศษ เลขประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๕๐๕๘๓๓ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาตามตำนานอุรังคธาตุ” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการค้นคว้าวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview) ต่อ key informants เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย โดยได้ออกแบบเครื่องมือวิจัยขึ้นมาใหม่ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการทำวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อความถูกต้องของเนื้อหาแบบสอบถามจึงเห็นควรให้ทรงผู้คุณวุฒิตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือวิจัย

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีองค์ความรู้เกี่ยวกับงานวิจัยสามารถให้คำแนะนำได้เป็นอย่างดี จึงเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือวิจัย เพื่อความสมบูรณ์ในการทำวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นางจรรวณ
๕๕

(ผศ. ดร. ประพันธ์ คุงษา)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาคพิเศษ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิสิตผู้ทำวิจัย นางสาวจรรวณ ภักดีดำรงฤทธิ์ โทร. ๐๘๙-๙๒๖๒๘๘๘

แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อใช้ในการวิจัย (Indepth Interview)

วิทยานิพนธ์เรื่องการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาตามตำนานอุรังคธาตุ

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาควิเศษ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์เชิงลึกนี้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก สาขาวิชาพระพุทธศาสนา เรื่องการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาตามตำนานอุรังคธาตุ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากผู้วิจัยจะนำไปใช้เพื่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น

มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและเส้นทางท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาตามตำนานอุรังคธาตุเฉพาะ พระธาตุพนม พระธาตุเชิงชุม และพระธาตุอิงฮัง
๒. เพื่อสังเคราะห์กระบวนการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนา การเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมท่องเที่ยว รวมทั้ง การกิจกรรมการท่องเที่ยวตามตำนานอุรังคธาตุของวัดที่ตั้งพระธาตุทั้ง ๓
๓. เพื่อเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาตามตำนานอุรังคธาตุ

กลุ่มผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ประกอบด้วย

- ผู้ประกอบการ	จำนวน.....
- กรรมการวัด	จำนวน.....
- พระสงฆ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวัด	จำนวน.....

คำถามที่ใช้สัมภาษณ์เชิงลึก

๑. ท่านทราบประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับตำนานอุรังคธาตุ กรณี พระธาตุพนม พระธาตุเชิงชุม และพระธาตุอิงฮัง อย่างไรบ้าง
๒. ท่านทราบเส้นทางท่องเที่ยวเชิงพุทธที่เกี่ยวข้องกับตำนานอุรังคธาตุอย่างไรบ้าง
๓. ท่านมีวิธีการหรือกระบวนการจัดการการท่องเที่ยวเชิงพุทธอย่างไรบ้าง และมีการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมกันอย่างไร
๔. ท่านมีวิธีการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวตามตำนานอุรังคธาตุของวัดพระธาตุพนม พระธาตุเชิงชุม และพระธาตุอิงฮังอย่างไรบ้าง
๕. ท่านมีแนวคิดในการนำเสนอรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาตามตำนานอุรังคธาตุอย่างไรบ้าง
๖. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

น.ส.จาวรรณ ภักดีดำรงฤทธิ์

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาควิเศษ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สรุปคำสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มเป้าหมาย

แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อใช้ในการวิจัย (Indepth Interview)

วิทยานิพนธ์เรื่องการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาตามตำนานอุรังคธาตุ

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาควิเศษ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

.....

แบบสัมภาษณ์เชิงลึกนี้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก สาขาวิชาพระพุทธศาสนา เรื่องการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาตามตำนานอุรังคธาตุ ซึ่งข้อมูลที่ได้ทางผู้วิจัยจะนำไปใช้เพื่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น

มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและเส้นทางการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาตามตำนานอุรังคธาตุเฉพาะพระธาตุพนม พระธาตุเชิงชุม และพระธาตุอิงฮัง

๒. เพื่อสังเคราะห์กระบวนการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนา การเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมท่องเที่ยว รวมทั้งการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวตามตำนานอุรังคธาตุของวัดที่ตั้งพระธาตุทั้ง ๓

๓. เพื่อเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาตามตำนานอุรังคธาตุ

คำถามที่ใช้สัมภาษณ์เชิงลึก

๑. ท่านทราบประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับตำนานอุรังคธาตุ กรณี พระธาตุพนม พระธาตุเชิงชุม และ พระธาตุอิงฮังอย่างไรบ้าง
๒. ท่านทราบเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงพุทธที่เกี่ยวข้องกับตำนานอุรังคธาตุอย่างไรบ้าง
๓. ท่านมีวิธีการหรือกระบวนการจัดการการท่องเที่ยวเชิงพุทธอย่างไรบ้าง และมีการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมกันอย่างไร
๔. ท่านมีวิธีการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวตามตำนานอุรังคธาตุของวัดพระธาตุพนม พระธาตุเชิงชุม และพระธาตุอิงฮังอย่างไรบ้าง
๕. ท่านมีแนวคิดในการนำเสนอรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาตามตำนานอุรังคธาตุอย่างไรบ้าง
๖. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

น.ส.จารุวรรณ ภักดีดำรงฤทธิ์

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาควิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย

เนื้อหาการสัมภาษณ์

๑. ท่านทราบประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับตำนานอุรังคธาตุ กรณี พระธาตุพนม พระธาตุเชิงชุม และ พระธาตุอิงฮังอย่างไรบ้าง

เจ้าแขวงสะหวันนะเขต	พระธาตุอิงฮังเป็นพระธาตุเก่าแก่ อายุกว่า ๒๐๐๐ ปี สร้างตั้งแต่พ.ศ. ๕๐๐ และเป็นมรดกแห่งชาติลาวและได้ขึ้นทะเบียนไว้ให้เป็นมรดกแห่งชาติลาว และเป็นพระธาตุคู่แฝดกับพระธาตุพนม มีการปฏิสังขรณ์อยู่เรื่อยๆและเป็นจุดท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ของแขวง ใครผ่านไปมาก็มาแวะกราบไหว้บูชา ขอคุณ ขอโชค ขอลาภ ขอทุกอย่างที่เป็นสิริมงคล ซึ่งหลายคนก็ได้รับโชคตามที่ขอ
ผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม	พุทธตำนานของกลุ่มน้ำโขงในบริเวณสุวรรณภูมิเดิมที่ตามนิทาน อุรังคธาตุตำนานของลาวของไทย พุทธองค์ได้มีบุญญาภินิหารที่สามารถไปชมพุทธรูป ในตำนานเขียนว่าท่านได้เสด็จมาถึงบริเวณสุวรรณภูมิแถบนี้ โดยเฉพาะภูกำพร้าวที่เป็นที่ตั้งขององค์พระธาตุพนม และบริเวณทางฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงจะมีต้นรัง ๒ ต้น พระพุทธองค์ไปประทับที่นั่นจะมีการฟังคำว้างคือฟัง ฟังต้นรำที่นั่น ภายหลังมีการสร้างพระธาตุในบริเวณนั้น เรียกว่าพระธาตุอิงฮังเพราะพระพุทธรูปองค์มาฟังต้นรำที่นั่น เส้นทางบริเวณภูกำพร้าวเป็นที่ๆ พระพุทธองค์ได้ตรัสว่าหลังจากปรินิพพานแล้วกระดูกพระอุรังคธาตุคือส่วนหน้าอกมาไว้ที่ภูกำพร้าวก็เป็นองค์พระธาตุตรงนี้ ยังมีร่องรอยที่ชาวบ้านสืบทอดมาในความเชื่อว่าที่บ้านแก่นโค เขาเรียกว่าโพธิ์ห้อยบาตรเพราะเอาบาตรของพระพุทธองค์ไปแขวนไว้ตรงนั้น เรียกว่าต้นโพธิ์ห้อยบาตรกลายเป็นบ้านแก่นโค ถ้าขึ้นไปทางเหนือบริเวณปากซันเขาเรียกพระธาตุโพนสัน คำว่าสันคือมาจากฉัน เพราะอักษรลาวจะไม่มี ฉ ฉิ่งว่าฉันภัตตาหารที่นั่นเขามีการสร้างพระธาตุขึ้นมาเรียกว่าพระธาตุโพนสัน ตรงเดียวกับพระธาตุพนม มีงานนมัสการคล้ายๆ กัน ร่องรอยเส้นทางตรงนี้จะเส้นทางที่ตามตำนานบอกว่าพระพุทธองค์ได้ผ่านมาแม้กระทั่งพระบาท เสด็จผ่านมาจะเห็นว่ามีโขดหินตามลำน้ำในคราวที่เสด็จมีสาวกมาด้วยเห็นว่าฝูงปลามีความเลื่อมใสศรัทธาในบุญบารมีแห่งพุทธรูปองค์ที่แห่กันมาบริเวณนั้น พญาปลากราบทูลขอว่าพระองค์ผ่านมาก็เป็นบารมีเพื่อชาติหน้าต่อไปจะได้เกิดเป็นมนุษย์ได้ ขอให้ประทับรอยพระบาทไว้ตามความเชื่อก็ประทับไว้ที่นั่น หลังจากนั้นพญาปลาตัวนี้ได้รับอานิสงส์ว่า จะต้องมีการรักษาต่อไปจนยุคพระศรีอริยเมตไตรย์ ในอีกตำนานหนึ่งที่

	เกี่ยวข้องกับบอกว่ามีสาวกหนึ่งเห็นปลาเยอะแค่นี้ก็อยากฉันทปลาขึ้น ต่อไปจึงเป็นพญาปลาตะเพียนทองสีเหลืองคล้ายจิ๋วสงฆ์ แต่ละปีจะมีการปรากฏตัวให้ชาวบ้านเห็นบ้างก็เชื่อกันว่าจะต้องมีพญาปลาคอยปกป้องรักษาพระพุทธรูปที่เมืองพระบาท เมืองปลาเป็นที่ชุมนุมมาก แถบนั้นเขาเรียกว่าบ้านเวินคือน้ำวนวังน้ำวนก็มีความเชื่อสืบทอดกันมา
พระครูพนมเจติยานุรักษ์ ผู้ช่วยเจ้าอาวาส พระอารามหลวง วัดพระธาตุพนม	เมื่อพระธาตุพังและพบพระอัฐิธาตุ เป็นการพิสูจน์ความเชื่อว่ามีพระอัฐิธาตุอยู่จริง แต่การเผยแพร่ต้องระวังเรื่องความปลอดภัยและผลกระทบซึ่งอาจมีทั้งด้านบวกและด้านลบ อัฐิคนิทานเนื้อหาช่วงก่อนปริณิพพานจะเกี่ยวกับพระธาตุเชิงชุมภูเก้าพรา พระธาตุพนม พระธาตุอิงฮัง หลังปริณิพพานก็จะกล่าวถึงดอยแท่น พระธาตุภูเพ็กและพระธาตุนารายณ์เจงเวง สำหรับการสร้างพระธาตุสร้างเป็นชั้นๆ อัฐิที่ใช้เป็นอัฐิย่างบง ใช้ดินโพนหมักกับยางบงเผาด้วยไม้จันทน์จนหอม บูรณะครั้งใหญ่โดยราชครูหลวงโพนสะเม็ก เป็นสำริดทองเหลือง สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นอัฐิปูนปัจจุบัน พระธรรมราชานุวัตร เป็นผู้บุกเบิก

๒. ทานทราบเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงพุทธที่เกี่ยวข้องกับตำนานอัฐิธาตุอย่างไรบ้าง

ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระธาตุเชิงชุม พระครูสกลวรานุกิจ (สุริยา),ดร.	ชาวต่างชาติ ประชาชนมากราบสักการะ นมัสการ รอยพระพุทธรูปของพระพุทธรูปเจ้าทั้ง ๔ พระองค์ ตามประวัติความเป็นมาที่ได้เล่ากล่าวขาน ว่าพระพุทธรูปเจ้าทั้ง ๔ พระองค์ได้มาประทับพระบาทที่บริเวณนี้ และกราบสักการะหลวงพ่อบุญรอด
นายสมฤทธิ์ พุฒิสรี นาย อำ เกอ เมือง สกลนคร	สกลนครเป็นเมืองพุทธ มีธรรมมะ เช่นคำขวัญประจำจังหวัด พระเกจิอาจารย์ต่างๆ ได้มาละสังขาร และมีพระธาตุมาประดิษฐาน ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ส่วนมากมานมัสการองค์พระธาตุเชิงชุม หลวงพ่อบุญรอด พระธาตุ พระอาจารย์มั่น อาจารย์พัน หลวงปู่เทพ หลวงปู่หลุยส์ และมีสถานที่สำคัญเช่นพระธาตุภูเพ็ก พระธาตุเจงเวง นักท่องเที่ยวจะเป็นท่องเที่ยวเชิงพุทธ และ ธรรมชาติ
นายพัฒนเดชน์ ศรีจันทร์	จังหวัดสกลนคร จุดขายคือ การท่องเที่ยวเชิงพุทธ มีเกจิอาจารย์มาอยู่ในพื้นที่หลายๆ แห่งในเขตเทศบาลก็มี ๓ จุด พระธาตุเชิงชุม หลวงพ่อบุญรอด

รองผู้ว่าราชการจังหวัด สกลนคร	แสนประดิษฐ์ฐานอยู่ สองคือวัดป่าสุทธาวาสน์ และพระธาตุนารายเญงเวง เฉพาะในเขตเทศบาล รอบนอกจะเป็น ถ้ำขาม เป็นที่พำนักของหลวงปู่ เทสก์ เทสรังสี เทศกเจดีย์ ทุกเดือนสมเด็จพะราชีนี จะถวายดอกไม้ทุก เดือน สามารถนารถขึ้นไปจอดได้ ทางคดเคี้ยว แต่ถ้าเดินขึ้นก็คงไม่ไหว ถ้าวรจะสะดวกกว่า ต่อไป เป็นวัดป่าอุดมสมพร เป็นที่พำนักของพระ อาจารย์ฝั้น อาจาโร และที่ส่องดาว เป็นที่พำนักของพระอาจารย์วัน อุตตโม ไกลหน่อยประมาณ ๑๐๐ กว่ากิโลเมตร มีการจัดงานทุกปี ในวัน อาสาฬหบูชา เราจะขึ้นไปจัดงานบนนั้น เวียนเทียน ประกอบพิธีนี้คือจุด ขายใหญ่ของเราที่มี นอกนั้นจะมีวัดอาจารย์แบน หรือวัดนาคปรก หลวงปู่ ศรสุพรรณ ที่อื่นไม่ค่อยอยากแนะนำ เพราะอาจไม่เหมาะกับการ ท่องเที่ยวเท่าใดนัก
ผู้ว่าราชการจังหวัด นครพนม	จังหวัดให้ความสำคัญกับทางการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เชิง วัฒนธรรมประเพณี เพราะเรามีพระธาตุพนมที่ผู้คนศรัทธามากันมาก ตอนนี้มีมีการกระจายองค์พระธาตุไปอยู่ที่อำเภอต่างๆ เรียกว่าบิรารพระ ธาตุประจำวันเกิด ที่นาแกมีพระเจ้าศรีคุณ เรณูนคร วันพุธก็พระธาตุ มหาชัย หลวงปู่คำปัน วันพฤหัสบดีฯ พระธาตุประสิทธิ์ นาหว้า วันศุกร์ก็พระ ธาตุเทิน วันเสาร์พระธาตุนคร แต่ละปีเราได้จัดงานนมัสการพระธาตุพนมเมื่อวันเพ็ญเดือน ๓ ประมาณ เดือน มี.ค. เพิ่งจัดเสร็จไปคนก็มากันมากมาย เรียกว่าศรัทธาที่ไม่ได้นัด หมายคนจะรู้จักกัน เราจัดไหลเรือไฟออกพรรษาอีกก็จะเป็นการสอดรับกัน เพราะมีวิธีรักษาของพระธาตุนครพนม
ตัวแทนของการ ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงาน นครพนม	ข้อมูลเรื่องไหว้พระธาตุประจำวันเกิด ไหว้พระธาตุ ๒ แผ่นดิน การ ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ทำกิจกรรมไหว้พระธาตุประจำวันเกิดตั้งแต่ ปี ๒๕๔๗ มี ๗ พระธาตุ ๗ วันเกิด ต่อยอดการทำงานเชื่อมโยง เชื่อม แหล่งท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น สหวันนะเขตและพระธาตุศรี โคตรบอง เคยใช้ชื่อว่าไหว้พระธาตุประจำวันเกิดผนวกกับ จะมีเส้นทาง เชื่อมโยงคือพระธาตุเชิงชุม พระธาตุอิงฮัง พระธาตุศรีโคตรบูรณ พระธาตุ ศรีตะบอง และพระธาตุพนม เสนอจุดขายในลักษณะความเชื่อเรื่อง ตำนานพระอูรังคธาตุว่าสมัยตามตำนานพระพุทธเจ้าได้เสด็จไปที่ใดใน แผ่นดินอีสาน เช่น พระธาตุศรีตะบอง พระธาตุอิงฮัง พระธาตุพนม และ พระธาตุเชิงชุม และปี ๒๕๕๙ ทางภูมิภาคภาคอีสานของการท่องเที่ยว

	แห่งประเทศไทยก็ต่อยอดคือเส้นทางตามรอยพระอรหันต์ ในปี ๒๕๕๙ ก็ยังขาย product นี้อยู่
--	--

๓. ท่านมีวิธีการหรือกระบวนการจัดการการท่องเที่ยวเชิงพุทธอย่างไรบ้าง และมีการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมกันอย่างไร

เจ้าแขวงสะหวันนะเขต	ลักษณะการท่องเที่ยวเป็นการเรียนรู้วัฒนธรรม วัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมของลาวที่สืบทอดกันมา คือการนุ่งผ้าถุงและห่มสไบที่ผู้หญิงจะแต่งกายเรียบร้อยเวลาเข้าวัด สำหรับนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมพระธาตุอิงฮังนี้ก็ถือว่าเยอะพอสมควร เยอะกว่าที่อื่นๆมีทั้งชาวไทย ชาวลาว ทั้งใกล้และไกล เดินทางมาเยี่ยมชมทุกวัน ข้อมูลจากปีที่แล้วที่มีนักท่องเที่ยวผ่านมาประมาณ ๑,๑๐๐,๐๐๐ คนต่อปี ซึ่งทุกปีจะทำสถิติไว้ ว่าหนึ่งวันมีเท่าไร หนึ่งเดือนมีเท่าไร และต่อปีเท่าไร
พระครูสุกัลลวราณกิจ (สุริยา),ดร. ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระธาตุเชิงชุม	กระบวนการจัดการการท่องเที่ยว ทางวัดได้บูรณะพระธาตุเชิงชุม หลวงพ่อท่านได้บูรณปฏิสังขรณ์ต่างๆ มีความสะอาด นักท่องเที่ยวจึงมาทุกวัน ปกติก็จะมีแต่เสาร์อาทิตย์ ทุกวันนี้ญาติโยมมากันตลอด ทั้งเช้า เย็น กลางคืนก็มี จนถึงทุ่มสองทุ่ม พุทธศาสนิกชนจากต่างจังหวัดชาวต่างชาติส่วนมากจะเป็นชาวไต้หวัน จะมากันเป็นคณะทัวร์ รวมถึง ฝรั่งเศส ออสเตรเลีย ที่มานี้หลังจากเราได้บูรณะสิ่งต่างๆ เสร็จประชาชนมากขึ้น ห้องน้ำสะอาด บูรณะไว้เรียบร้อย ทางวัฒนธรรมจังหวัด และสำนักพุทธได้มีโครงการวัดและแหล่งท่องเที่ยวของประเทศไทย อยู่ในโครงการของ ททท. ด้วย

นายสัมฤทธิ์ พุฒิสรี นายอำเภอเมือง สกลนคร	ในเดือนมีนาคม ๒๕๕๗ มีพายุ ทำให้ยอดพระธาตุเชิงชุมชำรุด ทำให้ชาวพุทธมาร่วมบูรณะ ปฏิสังขรณ์ และช่วยดึงดูดชาวพุทธ และนักท่องเที่ยว และสร้างกำแพงใหม่ ทำให้ภูมิทัศน์สวยงามเงินที่มาใช้ปรับภูมิทัศน์ เป็นเงินทำบุญ ประชาชนมาจาก กทม. และ จังหวัดข้างเคียง งบประมาณของจังหวัดเป็นเรื่องของสำนักพุทธ และ สำนักวัฒนธรรม อีกส่วนจะเป็นเทศบาล ของบมาปรับปรุงและทำความสะอาด โดยเฉพาะท่านบุญส่ง เตชะมณีสถิต ท่านได้จัดสรรงบประมาณลงมา เป็นการประสานกันทุกหน่วยงานทั้ง รัฐบาล เอกชน และ ประชาชน การเชื่อมโยง ๓ พระธาตุ พระธาตุพนม พระธาตุเชิงชุม พระธาตุอิงฮัง ตามตำนานอุรังคธาตุ มีความเป็นไปได้ ค่าใช้จ่ายประหยัด เพราะคนมาก็เข้าวัดเป็นลูกศิษย์วัด ผลทางเศรษฐกิจคงจะได้พอประมาณ นักท่องเที่ยวโดยประมาณก็น้อยกว่าพระธาตุพนมไม่มาก โรงแรมจะเต็มในช่วงรับปริญญา และเทศกาล คนไม่ค่อยพักโรงแรม จะพักตามวัด วัดที่นี่ หรือวัดป่ามีมาก สถานที่กว้างขวาง เป็นเหตุให้เศรษฐกิจของจังหวัดไม่โตเท่าเขตเศรษฐกิจ เทาอุดรธานี ขอนแก่น โคราข อุบลราชธานี มุกดาหาร คนมาด้วยใจบริสุทธิ์ หาความสงบ เราไม่ค่อยมีรายได้ เพราะรถทัวร์ก็จะจอดที่วัด เช่น ภูผาแต่น จะมีแกะสลักพระประจำวัน ห่างจากที่นี่ ๒๕ กิโลเมตร คนจะนอนที่นั่น บริจาคคนละ ๕๐๐ บาท และไม่มีกินเหล้า ไวยวาย
นายพัฒนเดชน์ ศรี จันทร์ รองผู้ว่าราชการจังหวัด สกลนคร	การกระบวนการจัดการท่องเที่ยว วัดมีการพัฒนา บูรณะวัดพระธาตุเชิงชุมเป็นการร่วมมือกัน ทางเจ้าคณะจังหวัด ซึ่งทางสกลนครมีวัดหลวง ๒ แห่ง วัดแจ้งแสงอรุณ และ พระธาตุเชิงชุม ซึ่ง พระธาตุเชิงชุม เป็นที่พำนักของเจ้าคณะจังหวัด ฝ่ายมหานิกาย จะประชุมกันตลอด เช่นงานในแต่ละปี ทางเราจัดงบประมาณอุดหนุน ที่ผ่านมาเกิดเหตุยอดองค์พระธาตุหัก ซึ่งปัจจุบันซ่อมแล้ว หลวงพ่อบุญรอดพระองค์แสน มีรอยแตกร้าวบริเวณด้านหลัง แตกร้าวตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ ซ่อมมา ๒-๓ ครั้ง ก็ยังไม่ดีขึ้น สุดท้ายเราจึงเชิญกรมศิลป และ ม.เกษตร มาร่วมพิจารณา และซ่อมใช้งบประมาณ ๑,๖๐๐,๐๐ บาท จ้างช่างจากกรมศิลป ค่าใช้จ่ายได้มาจากเงินบริจาค แต่มีกรรมการตรวจรับที่ชัดเจน มี ๓ ชมรมหลักเข้ามา ทั้งชมรมคนรักสกล ชมรมชาวพุทธ ชมรมคนรักพระธาตุ ซึ่งเราเปิดให้ตรวจสอบ รับนักวิชาการเข้ามาตรวจสอบ ไม่

	มีความลับ เพราะองค์ประธาตุเป็นสมบัติของเราทุกคน ชาวบ้านบริจาค ๕ บาท ๑๐ บาท งบประมาณของทางราชการก็เป็นคนละส่วน กับทางวัด
ผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม	การจัดเชื่อมโยงกิจกรรมทางการท่องเที่ยว มีท่องเที่ยวและกีฬาอีกหน่วยงานหนึ่งที่เป็นราชการเหมือน ททท. แต่ ททท.เป็นรัฐวิสาหกิจท่องเที่ยวและกีฬาทำงานกับจังหวัด ช่วยทำ event ในการท่องเที่ยวสืบสานตำนานต่างๆ ออกมาเป็นการแสดง เช่น การตักบาตรข้าวเหนียวริมแม่น้ำโขงหรือหน้าวัดพระธาตุพนม ท่านเจ้าคุณพระเทพวรมนีท่านตักบาตรเอง ท่านรณรงค์ ท่านกวาดหลังวัดแล้วก็ออกตักบาตรที่ริมโขง จนสามารถทำให้เกิดการพัฒนาเรื่องการท่องเที่ยวที่เป็นระบบมากขึ้น เช่น ทุกวันสำคัญทางศาสนาเราจะจัดตักบาตรข้าวเหนียว มีการพาไปท่องเที่ยวโดยใช้บของจังหวัดจัด ในเขตเทศบาลสามารถจัดเป็นเวลาว่า ๗ โมงมาพบกันเช้าแถวยาว ตอนนี้อกำลังขยายให้เป็นทุกวันพระ ต่อไปอาจจะทุกวันพระใหญ่ ต่อไปก็ทุกวันได้ยิ่งดี ถ้าทำได้จะเป็นจังหวัดตัวอย่าง ถ้าทำได้จะเป็นภาพที่ออกมาแล้วดูดี สวย นักท่องเที่ยวที่ไม่ใช่ชาวนครพนมหรือชาวอีสาน จะรู้ว่ามีมาช่วงไหนจะได้ใส่บาตรแบบนี้
นายพัฒนเดชน์ ศรีจันทร์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนคร	เส้นทางท่องเที่ยว ๓ พระธาตุ พระธาตุเชิงชุม พระธาตุพนม และพระธาตุอิงฮัง น่าจะเป็นไปได้ พระธาตุเชิงชุม และโบราณสถาน ให้ความรู้ด้านประวัติศาสตร์โดยจัดอบรม มัคคุเทศก์รุ่นจิ๋ว ไว้หลายรุ่น หลังจากหมดงานพระธาตุเชิงชุม ก็จะเป็นงานพระธาตุพนม ตอนนี้อการเดินทางสะดวกเรามีเครื่องบินนกแอร์ วันละ ๓ เที่ยวบิน เช้า บ่าย เย็น แอร์เอเชีย เช้า เย็น รวมทั้งหมด ๕ เที่ยวบิน จะมาลงที่นี่ และไปพระธาตุพนม โดนอาจจัดทริป ๑ วัน ๗ พระธาตุ ใช้รถตู้ขับตระเวน และแวะพระธาตุ ๘ และ ๙ ที่สกลนคร ขึ้นเครื่องกลับ ๑ ท่อ พระธาตุอิงฮัง เหมือนวัดธรรมดา

๔. ท่านมีวิธีการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวตามตำนานอุรังคของวัดพระธาตุพนม พระธาตุเชิงชุม และพระธาตุอิงฮังอย่างไรบ้าง

เจ้าแขวงสะหวันนะเขต	เรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางสะหวันนะเขตได้มีการทำแผนหรือนโยบายร่วมกันหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการลงทุน การท่องเที่ยว การค้าทางเศรษฐกิจ สำหรับสะหวันนะเขต มุกดาหาร กวางสี ๓ แขวง ๓ แผ่นดิน ตั้งแต่สมัยผู้ว่าสมฤทธิ์ ก็เปลี่ยนกันเป็นเจ้าภาพ และมีการส่งเสริมการ
---------------------	---

	ท่องเที่ยว ๓ แผ่นดิน ไทย ลาว เวียดนาม สมัยนี้ก็ยังมียู่ มีการอำนวยความสะดวกของการเดินทาง การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งก็มีหลายด้าน หลายแบบ เช่น การเดินทางเป็น ๓ เหลี่ยม ๔ เหลี่ยม เช่น การเดินทาง ๓ เหลี่ยมจากมุกดาหาร ไปกว้างจี้ ไปดานัง กลับมาเมืองสาละวัน ของลาว หรือจำปาสัก มาอุบลราชธานี เป็น คาราวานการท่องเที่ยว ถ้าการเดินทางท่องเที่ยวแบ่งเป็น ๔ เหลี่ยมก็มีมุกดาหาร นครพนม แขวงคำม่วน พระธาตุอิงฮัง และมีการร่วมมือ แบบ ๗ แขวง ก็มี เวียดนาม สะหวันนะเขต แขวงคำม่วน บุรีรัมย์ นครพนม สกลนคร เมื่อเดือนที่แล้วก็ประชุมที่สกลนคร เรื่องการท่องเที่ยว ซึ่งการประชุมจัดหลายที่ บางครั้งก็จัดที่นครพนม สกลนคร เป็นการประชุมเรื่องการร่วมมือทางการท่องเที่ยว มีการท่องเที่ยวทางด้านวัฒนธรรม การท่องเที่ยว ซึ่งก็มีขาดเหลือหลายอย่าง มีทางอำนาจเจริญที่เข้าร่วมก็มีการปรับปรุงเรื่องถนน การเดินทางและมีการตกลงกันระหว่างอำนาจเจริญและแขวงสะหวันนะเขต เรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ซึ่งที่ลาวมีหลายแห่งไม่ว่าจะเป็นป่าสงวน ภูเขาและสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ไม่ว่าจะเป็นวัดวาอารามที่เก่าแก่ มีหอพระไตรปิฎกที่เวียงจันทน์ ซึ่งจะสร้างเส้นทางที่จะเชื่อมการเดินทางให้สะดวกขึ้น และมีการปรับปรุงหอพระไตรปิฎกและวัดวาอารามให้ดีขึ้น พระไตรปิฎกมีอายุเก่าแก่ มีพระครูที่มีชื่อเสียงหลายรูปตั้งแต่ คศ.๑๖๐๐ ที่ท่านได้เดินทางไปไทย เขมร ลาว ซึ่งการท่องเที่ยวก็จัดหลายเส้นทาง ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ตามแนวสงคราม บางคนก็ออกจากกรุงเทพฯ ตั้งแต่เช้าและมาพักที่มุกดาหารและข้ามไปเที่ยวที่สะหวันนะเขต แต่ละวันก็มีนักท่องเที่ยวประมาณ ๒๐๐๐ - ๓๐๐๐ คน และมีการประชาสัมพันธ์ทางด้านการท่องเที่ยว วัฒนธรรมและธรรมชาติ การเที่ยวป่า ดูซากไดโนเสาร์ แคมป์ปิ้ง ผสมผสานกันไป
ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัด พระธาตุเชิงชุม พระครูสกลวรานุกิจ (สุริยา),ดร.	ทางวัดมีการอบรมนักศึกษาและมัคคุเทศก์ว่าพระธาตุเชิงชุมมีตำนานอย่างไร หนังสือจากทางวัด จะแก้ไขเนื้อหาไปในทางเดียวกัน แนะนำสิ่งสำคัญ เช่น พระอุโบสถ พระวิหาร หลวงพ่อพระองค์แสน พระธาตุเชิงชุม ภูน้ำรอด และก็มีหอพระไตรปิฎก พิพิธภัณฑ์ หลังผ่านการอบรมก็จะมีประกาศนียบัตรหลักสูตรมัคคุเทศก์ ซึ่งมัคคุเทศก์จะให้ความรู้เรื่องของ

	พระธาตุเชิงชุมได้อย่างถูกต้องและถือเป็นประสาสัมพันธการทอ้งเที่ยวได้ด้วย ปัจจุบันพระจะต้องบรรยายเองเวลาผู้หลักผู้ใหญ่มา พระจะอธิบายความเป็นมา หลวงพ่อท่านจะมอบหมายงาน ว่าพระรูปไหนเก่งด้านใด
ผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม	จังหวัดนครพนมเคยมีประเพณีระหว่างฝั่งไทยกับลาวเชื่อมโยงสายสัญญาณระหว่างพระธาตุ น่าจะ ๔-๕ ปีมาแล้ว แต่ก่อนอยู่คนละส่วน แต่ในเรื่องของ ๒ แผ่นดิน ท่านเจ้าคุณก็มีแนวคิดว่าคุณะสงฆ์ทั้ง ๒ ฝ่ายน่าจะมีการเชื่อมสัมพันธไมตรีโดยเฉพาะในเรื่องของความเชื่อ ความศรัทธาต่อพระธาตุทั้ง ๒ ฝั่ง มีการเอาฝ้ายสายสัญญาณจากธาตุพนมมาตามเส้นทาง ตามเสาไฟ จนถึงนครพนม แต่ก่อนไม่มีสะพานเป็นแพขนานยนต์ มีการโยงเอาสายสัญญาณข้ามไปฝั่งโน้น และผูกรอบพระธาตุ มีการเอาคณะผ้าป่าไปทอดถวาย ไปแห่รอบทางโน้นและได้จัดปัจจัยจากการบริจาคศรัทธาจากชาวบ้านประเทศไทยก็ไปถวายที่โน้น ต่อมาคณะสงฆ์ทางลาวเขาทำผ้าป่ามาทอดที่พระธาตุพนม เป็นการเชื่อมสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศรวมทั้งศาสนาที่มีความเกื้อกูลต่อกัน เวลาเขาทำนมัสการพระธาตุพนมครั้งนี้จะทำพร้อมกัน เขาเชื่อว่ามีบุญกันมานานเป็นสัมพันธไมตรีกันกับ ๒ ฝั่งแม่น้ำโขงโดยเจ้าแขวงแม่แต่ผู้ว่าก็เป็นประธานร่วมกัน
พระครูพนมเจติยานุรักษ์ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสพระอารามหลวง วัดพระธาตุพนม	การส่งเสริมกิจกรรมการทอ้งเที่ยวมีการเชื่อมโยงพระธาตุพนมและพระธาตุเชิงชุมจะมีการติดต่อประสานกันตลอด งานพระธาตุพนม ทางสกลนครก็จะมาร่วม งานสกลนครทางวัดพระธาตุพนมก็จะไปร่วมแต่ไม่มีทางวัดพระธาตุอิงฮัง เคยมีแค่ครั้งเดียวที่จัดงาน ๗ พระธาตุที่นครพนมเชื่อมโยงสายสัญญาณ เอาแพมาจรดกันกลางน้ำโขงกับวัดศรีโคตรบอง เป็นการสงฆ์พระธาตุและทอดผ้าป่าเชื่อมความสามัคคีกัน

๕. ท่านมีแนวคิดในการนำเสนอรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาตามตำนานอุรังคธาตุอย่างไรบ้าง

พระครูสกลวรานุกิจ (สุริยา),ดร.ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระธาตุเชิงชุม	ถ้าเดินทางด้วยรถยนต์ควรจะมาสกลนครก่อน ถ้าการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม และทำแผนการท่องเที่ยว ๓ พระธาตุต้องเริ่มจากสกลนคร พระธาตุเชิงชุม จากนั้นไปพระธาตุพนม ประมาณ ๗๐ กิโลเมตร ประมาณ ๒ ชั่วโมง จากนั้นข้ามไปที่พระธาตุอิงฮัง สะดวกสบาย ใช้เวลา ๒ วันเต็ม หรือจะลงเครื่องบินที่นครพนม มากราบสักการะพระธาตุพนม จากนั้นไป
---	---

	ที่พระธาตุอิงฮัง ทางมุกดาหาร พักคืนหนึ่ง จากนั้นไปกราบพระธาตุเชิงชุม สกลนคร และขึ้นเครื่องกลับที่สกลนคร และสกลนครยังมีแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆด้วย เช่น ภูน้ำลอด พระธาตุเชิงชุม พระธาตุพนม ภูคำพร้าว ภูพระธาตุอิงฮัง ภูหลวง มีประวัติต่อเนื่องกัน การโยงสายสิญจน์ แต่ละพระธาตุเป็นกิจกรรมร่วมกัน เพราะว่า ตอนนั้น สองฝั่งเป็นอันเดียวกัน มีกิจกรรมร่วมกันหลวงพ่อบ้านนาญาติโยมมาสร้าง พระธาตุพนมบรรจุพระอรุณธาตุ และเจ้าเมืองมาช่วยสร้างร่วมกัน เลยมีความสัมพันธ์ทั้งสองฟากฝั่ง สกลนคร มีพระธาตุภูเพ็ก พระธาตุนารายเญงเวง และพระธาตุคุดมที่มีความเกี่ยวเนื่องกัน พระธาตุเจงเวง เป็นสวนของพระนางนาราย เญงเวง เป็นมเหสีของเจ้าเมืองหนองหานหลวง สกลทวาปี ได้สร้างพระเจดีย์เพื่อรองรับพระอรุณธาตุ จะขอไว้ที่พระธาตุภูเพ็กกับพระธาตุนารายเญงเวง พระมหากัสปะให้เจ้าอังกการบรรจุไว้ เส้นทางพระธาตุคนสนใจมาก พระธาตุสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ของภาคอีสาน ก็จะมีพระธาตุเชิงชุม พระธาตุพนม ความสำคัญ ศักดิ์สิทธิ์ ในระดับประเทศ ในโลก ๑๐ พระธาตุ ที่มีความศักดิ์สิทธิ์ในไทย ในภาคอีสานก็จะมี ๓ ที่ อีกที่ก็จะเป็นพระธาตุนาดูน พระธาตุเชิงชุม เป็นพระธาตุที่ เพราะสร้างก่อนพระธาตุพนม เพราะว่าพระพุทธเจ้าทั้ง ๔ พระองค์ จะมาประทับพระบาทที่บริเวณนี้
ผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม	การท่องเที่ยว ๓ พระธาตุเป็นรูปแบบทางท่องเที่ยวเชิงพุทธตามรอยพระธาตุ โดยควรเริ่มต้นจากพระธาตุเชิงชุม สกลนคร นครพนม มุกดาหารก็เป็นกลุ่ม ซึ่งมีปูชนียสถานสำคัญๆ ๒-๓ แผ่นดิน มุกดาหารกับสุวรรณเขตก็เชื่อมโยงกันอยู่แล้วในเรื่องสัมพันธ์ไมตรีกัน เรื่องทำธุรกิจการค้า การท่องเที่ยว พระธาตุอิงฮังฝั่งโน้นถือว่าอยู่ในตำนานอรุณธาตุเหมือนกัน อีกทั้งพระธาตุฝั่งลาวที่เลยจากอิงฮัง บรรยายาศึกคักเหมือนมีงานบุญ ทุกคนไปบน คนไปแก้บน ไปจากฝั่งไทยก็มี ตรงนั้นเป็นความศรัทธา สดใหม่ อธิบายไม่ได้ พระธาตุอิงฮังก็คนละบรรยากาศเหมือนงานเล็กแล้วมองในแง่พระธาตุอิงฮังโยงกับพระธาตุพนม ในเรื่องการทำงานของ ททท.เราจะมองพฤติกรรมนักท่องเที่ยว คือ จ.นครพนมเป็นจังหวัดตะเข็บชายแดนและการเดินทางเข้ามาค่อนข้างจะยาก พฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่มาที่นี่คือเป็นคนไทยและมีวันหยุดด้วย แรงดึงดูดอีกอย่างหนึ่งคือเราต้องอาศัยประเทศเพื่อนบ้านว่ามาทริบนี้ได้ไป

	แถบลาว ไปไหว้พระที่ลาว พระธาตุศรีตะบองหรือพระธาตุอินฮัง นี่คือ จุดสนใจที่จะใช้ดึงดูดนักท่องเที่ยวเพื่อทำเรื่องการตลาด
--	---

๖. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

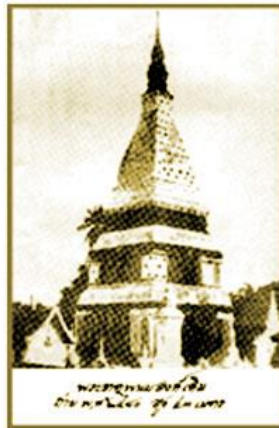
นายบุญธง ยศมันคง	ลาวเป็นสังคมนิยม ในสังคมนิยมผู้มีอำนาจคือพรรค พรรคจะกำหนดศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติแต่ไม่ห้ามศาสนาอื่น ศาสนาพุทธจะเน้นตนเป็นที่พึ่งของตน แต่ก่อนลาวมีพระสังฆราช ตอนนี้จะเปลี่ยนเป็นประธานพระพุทธรูปศาสนาสัมพันธ์แห่งประเทศไทยลาว ประจำอยู่พระธาตุหลวง แต่ละจังหวัด จะเป็นคณะกรรมการศูนย์กลาง ประธานพระพุทธรูปศาสนา พระสงฆ์แต่งตั้งกันเอง แต่งตั้ง ไม่ได้เลือกตั้ง และมีกรรมการสงฆ์ แต่ละจังหวัดมีคณะกรรมการศูนย์กลาง เอาเจ้าคณะอำเภอมาเป็นคณะ เงินที่เป็นของกลางของวัด จะใช้จ่ายไม่ได้มีคณะกรรมการหลายคนเข้ามาร่วมดูแล พระสงฆ์ ไม่ค่อยมีความขัดแย้ง พระยังสำรวมอยู่ได้ เครื่องครัดในพระธรรมวินัย วัดในลาวจะเยอะ แต่เป็นสังคมนิยม พระในเวียงจันทน์จะเยอะ สามารถต่อดอกเตอร์ได้ ทุกคนอาศัยข้าวพระไปเรียน การให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับพระธาตุ โกด์ท่องเที่ยวจะอธิบายเอง อยากให้มีการอบรมไกด์โดยกระทรวงวัฒนธรรม จุดอ่อนของทั้งหมดอยู่ที่ไม่มีใครมาศึกษาหากมีการศึกษาคนจะมีเหตุผล
เจ้าแขวงสะหวันนะเขต	มีปัญหาคืออุปสรรคเรื่องงบประมาณน้อย และคนที่ให้บริการนักท่องเที่ยวมีน้อย แต่ก็มีกิจกรรมชาวบ้านเพื่อให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว
พระครูสกลวรานุกิจ (สุริยา),ดร. ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระธาตุเชิงชุม	การจัดการเรื่องการท่องเที่ยวมีคณะกรรมการ ซึ่งหลวงพ่อบ้านได้ตั้งชมรมคนรักพระธาตุ มีประชาชนซึ่งเป็นชาวกุ่มพระธาตุเชิงชุม และก็ชาวกุ่มต่างๆ มารวมตัวเป็นชมรมคนรักพระธาตุ ประมาณ ๒๐๐ กว่าท่าน ได้มาช่วยกัน มีการทำเว็บไซต์และวัฒนธรรมต่างๆ ประเพณีของภาคอีสาน คุ่มหมายถึงชุมชน จะมีชุมชนวัดพระธาตุเชิงชุม ชุมชนพระธาตุคุ่ม ชุมชนกลางธงชัย ชุมชนวัดโพธิ์ชัย ใกล้กับพระธาตุเชิงชุม ซึ่งได้ร่วมตั้งคณะกรรมการขึ้นมาดำเนินการเมื่อมีงาน กิจกรรมต่างๆ ถ้ามีงานใหญ่ๆ เช่นวันเข้าพรรษา วันอาสาฬหบูชา วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันสำคัญ

	ต่างๆทางพระพุทธศาสนา ทางจังหวัดก็จะแต่งตั้งคณะกรรมการเป็นความร่วมมือ ระหว่างทางจังหวัด ประชาชน และเอกชน
นายสัมฤทธิ์ พุฒิสรี นายอำเภอเมือง สกลนคร	ทางวัดมีชาวต่างประเทศเข้ามานมัสการพระธาตุ และเข้า AEC ท่านผู้ว่า ได้ เตรียมมัคคุเทศก์ที่เก่งภาษา มอบหมายวัฒนธรรม และ มหาวิทยาลัย อย่างน้อย ๓ แห่ง ม.ราชภัฏ และ ม.เกษตร และ ม.ราชวมงคล มีทั้งภาษา เวียดนาม ภาษาจีน และภาษาท้องถิ่น ในวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๘ มีการ ประชุม ๓ ประเทศ ๙ จังหวัด จะมีการนำนักศึกษามาเป็นล่าม ไทย ลาว เวียดนาม ที่จังหวัดสกลนคร การอบรมมัคคุเทศก์ สำนักงานจังหวัดเป็น เจ้าของเรื่อง โดยผู้ว่าราชการจังหวัดจะให้งบประมาณลงมา และแจ้ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น พุทธศาสนาจังหวัด วัฒนธรรมจังหวัด และ มหาวิทยาลัยทั้ง ๓ แห่ง
ผู้ว่าราชการจังหวัด นครพนม	พฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามา ต้องผนวกกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ เช่น โปรแกรมที่พระธาตุเชิงชุมและมีพาไปซื้อสินค้าบ้าง ไปดูวัฒนธรรม ประเพณี บ้างคือพยายามเสริมแหล่งท่องเที่ยวในเส้นทางเข้าไป การชักจูง ให้เขามองในเรื่องเนื้อหาศาสนาบ้างก็พอเป็นไปได้ เพราะนักท่องเที่ยว ส่วนหนึ่งจะเน้นในเรื่องท่องเที่ยวและเชิงพระธรรมที่เป็นเปลือกนอกแต่ แก่นแท้ของทางศาสนาหรือหลักธรรมหรือปรัชญาทางพุทธศาสนาที่เรา ต้องการเน้น มีอยู่แต่เป็นเพียงกลุ่มหนึ่งไม่มากนัก สมมตินักท่องเที่ยว ๔๐-๕๐คน จะมีแค่ ๔-๕ คน ที่มาเจาะลึกถามเรื่องปรัชญาในเรื่องของ แก่นตรงนั้น อยากสนทนาธรรมกับเจ้าอาวาส อยากสนทนากับคนที่ เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ มีอยู่แต่ไม่มาก นอกนั้นมาก็อยากฟังความเป็นมาใน เรื่องที่เห็นภายนอก มีส่วนมากตรงนั้น ถ้าเราจะมุ่งในจุดนี้บางครั้งกลุ่มคน ที่มาร่วมขบวนจะให้ใส่ชุดขาว บางคนก็ไม่อยากไปแล้ว อยากแต่งตัว ไป shopping มรดกทางพระธรรมที่อยู่บริเวณวัดมีอะไรที่เป็นกลุ่มทอผ้าแบบ ศูนย์ศิลปาชีพส่งเสริมกว่าไปมักจะไปอย่างนั้น
พระครูพนมเจติยานุ รักษ์ ผู้ช่วยเจ้าอาวาส พระอารามหลวง วัด พระธาตุพนม	ปัญหาและอุปสรรค คือ เจ้าอาวาสจะเป็นหลักในการแก้ปัญหาอุปสรรค ทั้งหลาย มีการแต่งตั้งผู้ช่วยเจ้าอาวาส มีประมาณ ๑๐ รูป เจ้าอาวาส เสนอชื่อ เถระสมาคมแต่งตั้ง โดยแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบกันตาม ความรู้ความสามารถ

	การประสานภายนอก มีการร่วมมือแลกเปลี่ยนกันดี ระหว่างตำรวจ ทหาร หน่วยงานราชการและท้องถิ่น วัดสมทบทุนสร้างตึกในโรงพยาบาล ในวัดก็มีห้องอโรคยาประจำวัดมีเจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลมาดูแล
--	--

ผนวก ข

ภาพพระธาตุพนม พระธาตุเชิงชุม พระธาตุอิงฮัง

ภาพที่ ๒.๑ พระธาตุพนมองค์เดิม ถ่าย พ.ศ. ๒๔๘๐ สูง ๔๓ เมตร

พระธาตุพนมอยู่ในบริเวณวัดพระธาตุพนม พระอารามหลวงริมฝั่งแม่น้ำโขง อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ความเชื่อที่ว่าพระธาตุพนมสถานที่ศักดิ์สิทธิ์เนื่องจากเป็นที่เก็บ พระกรุ พระธาตุพนมบรรจุพระอุรังคธาตุ (กระดูกหน้าอก) ของพระพุทธเจ้าเมื่อสร้างพระธาตุพนมเสร็จแล้วยังเชื่อกันว่า มีเทวดาที่มีฤทธิ์เดชานุกาพมาช่วยกันดูแลรักษา พระกรุ พระธาตุพนมเป็นจำนวนมาก

ภาพที่ ๒.๒ วัดพระธาตุพนมในปัจจุบัน

ลักษณะองค์พระธาตุพนมมีรูปทรงสี่เหลี่ยม ประดับตกแต่งด้วยศิลปะลวดลายอันวิจิตร ประณีตทั้งองค์ องค์พระธาตุพนมมีความสูง 53 เมตร มีฉัตร 5 ชั้น สูง 4 เมตร รวม 57 เมตร

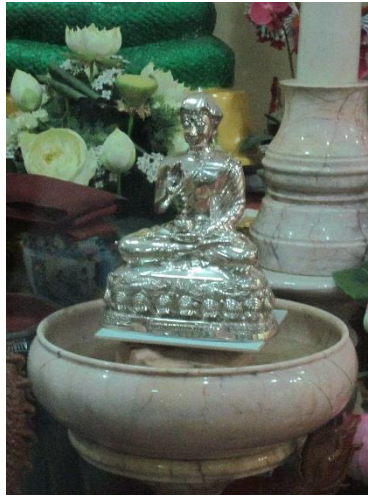
ภาพที่ ๒.๓ อุบมุงบรรจุพระอัฐิธาตุ ณ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมรัตนโมลีศรีโคตบูร

ตามตำนานอัฐิธาตุ กล่าวว่า ท้าวพญาทั้งห้าผู้เป็นใหญ่ ได้แก่พญาสุวรรณภิงคาร เจ้าเมืองหนองหานหลวง พญาคำแดง เจ้าเมืองหนองหานน้อย พญาจุลณีพรหมทัต เจ้าเมืองจุลนีพรหมทัต พญาอินทรีปัทธ เจ้าเมืองอินทรีปัตถนคร และพญานันทเสน เจ้านครศรีโคตรบูรอันเป็นที่ตั้งของพระธาตุ ได้สร้างอุบมุงขึ้นเพื่อประดิษฐานพระอัฐิธาตุ ตามพุทธพยากรณ์ โดยก่อสร้างด้วยดินดิบ (อิฐดิบ) ฐานพระธาตุพนมได้ขุดลงไปจนเป็นอุบมุง (อุโมงค์) เพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ กระดูกส่วนหน้าอก เมื่อก่อด้วยดินดิบเสร็จแล้ว จึงได้ก่อไฟเผาพระธาตุ เป็นเวลากว่าหลายวัน อิฐจึงได้แห้งสนิทจดกัน

ภาพที่ ๒.๔ ผอบแก้วอันเป็นที่บรรจุพระอัฐิธาตุจำนวน ๘ องค์

สูงพร้อมฐาน ๒.๑ ซม. ผาผอบวัดผ่าศูนย์กลาง ๑.๘ ซม. ทำด้วยแก้วผลึก มีสีขาว

ภาพที่ ๒.๕ พระอุปคุต

ถือเป็นผู้มีอิทธิฤทธิ์ตามตำนาน มาช่วยคุ้มครองปกป้องรักษา ปกป้องภัยอันตรายต่างๆ ไม่ให้เกิดขึ้น จนกว่างานจะสำเร็จเรียบร้อยเป็นไปด้วยดี

ภาพที่ ๒.๖ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมรัตนโมลีศรีโคตบุร

ก่อตั้งขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์ในงานฉลองอายุครบ 80 ปี พระธรรมราชานุวัตร (แก้ว อุทุมมาลา) ท่านเจ้าอาวาสในเวลานั้น การใช้พื้นที่ในศูนย์ฯ มีรูปแบบที่หลากหลาย เพราะมิใช่เพียงการจัดแสดงวัตถุโบราณ หากแต่ว่ายังคงใช้งานเป็นเรือนรับรองสาธุชนที่มาประกอบกิจกรรมที่วัดพระธาตุพนม

ภาพที่ ๒.๘ วัดพระธาตุเชิงชุม

วัดพระธาตุเชิงชุมตั้งอยู่ริมหนองหารในเขต เทศบาลสกลนคร มีพื้นที่ 18 ไร่ 1 งาน 27 ตารางวา อยู่ปลายสุดของถนนเจริญเมือง มีอาณาเขตดังนี้ ทิศเหนือและทิศตะวันออก ติดกับหนองหารหลวงและบ้านเรือนชาวคุ้ม ทิศตะวันตก ติดกับถนนเรืองสวัสดิ์ ทิศใต้ ติดกับ ถนนเจริญเมือง ตามอุรังค นิทาน กล่าวว่า วัดพระธาตุเชิงชุม เป็นสถานที่พระพุทธเจ้าเคยเสด็จมาโปรดชาวเมืองหนองหาร หลวง และกล่าวว่าบริเวณนี้เป็นที่บรรจุพระบาท ของพระพุทธเจ้า 4 พระองค์ คือ พระพุทธเจ้า ทรงพระนามว่า กุกสันโธ โกนาคมน โกส ะโป และโคตมะ ซึ่งก่อนจะเสด็จดับขันธปรินิพพาน ต้องไปประทับรอยพระบาทไว้ที่นั่นทุก พระองค์ นับว่าพระพุทธเจ้าพระนามว่า ศรีอาริยมตตริย องค์ที่ 5 ในภัทภัพนี้ ก็จะประทับรอยพระบาทไว้เช่นกัน

ภาพที่ ๒.๙ หลวงพ่อพระองค์แสน

ประดิษฐานภายในพระวิหารวัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

หลวงพ่อบุญรอดพระองค์แสน เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย ศิลปะเชียงแสน ขัดสมาธิราบ ก่ออิฐถือปูนลงรักปิดทองหน้าตักกว้าง ๒ เมตร สูงจากฐานถึงพระเมาลี ๓.๒๐ เมตรประทับนั่งบนแท่นสูง ๑.๓๕ เมตร หันพระพักตร์ ไปทางทิศ ตะวันออก หันพระปฤษฎางค์เข้าหาองค์ หลวงพ่อบุญรอดพระองค์แสนเป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองของชาวสกลนครคู่มาับพระ ธาตุเชิงชุม ประดิษฐานเป็นพระประธานอยู่ภายในพระวิหาร เป็นพระพุทธรูปที่ศักดิ์สิทธิ์มากอีกองค์หนึ่งของประเทศ

ภาพที่ ๒.๑๐ สิมโปรง

ซึ่งเรียกกันตามภาษาอีสาน สิม หมายถึงโบสถ์...โบสถ์เก่าของวัดพระธาตุเชิงชุม มีลักษณะสถาปัตยกรรมแบบอีสาน ไม่มีประตู เปิดโปรงโล่ง หลังคาทำด้วยไม้เนื้อแข็ง สวยงามส่วนพระอุโบสถหลังใหม่ จะมีรูปทรงคล้ายพระอุโบสถของวัดเบญจมบพิตรมาก

ภาพที่ ๒.๑๑ หอระฆัง วัดพระธาตุเชิงชุม

หอระฆังเวียดนามอนุสรณ์ เป็นหอระฆังที่สร้างขึ้นด้วยฝีมือและสถาปัตยกรรมของนายฮายจี ซึ่งเป็นนายช่างฝีมือในการก่อสร้างและสถาปัตยกรรม ชาวเวียดนามอพยพในจังหวัดสกลนครได้ให้ความไว้วางใจเพื่อสร้างหอระฆังถวายวัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหารก่อนที่จะเดินทางกลับประเทศเวียดนามหลังจากที่ได้อพยพมาอาศัยอยู่ในจังหวัดสกลนครเมื่อครั้งสงครามในประเทศของตนเอง

ภาพที่ ๒.๑๒ พระธาตุอิงฮัง

พระธาตุอิงฮัง (ในประเทศลาว) เป็นพระธาตุคู่แฝดของพระธาตุพนม (ในประเทศไทย) สูง ๒๕ เมตร ตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองตามทางหลวงสายที่ ๑๓ ประมาณ ๑๓ กิโลเมตร เลียบถนนไปบ้านโพนสิม แขวงสะหวันนะเขต มีภาพสลักนูนสูงออกแนวฮินดูประดับประดารอบพระธาตุ น่าจะเป็นศิลปะเขมร รอบผนังกำแพงพระธาตุด้านในเป็นศาลาวนรอบ มีพระพุทธรูปวางเรียงเป็นแถวยาวตลอดทั้งสี่ด้าน เห็นว่าเป็นการหล่อโดยพุทธศาสนิกชนทั้งชาวลาวและชาวไทยร่วมกัน มีซุ้มประตูทางเข้า ๔ ด้าน ได้สืบทราบมาว่าทุกปีจะมีการจัดงานยิ่งใหญ่ขึ้นมัสการพระธาตุอิงฮัง โดยจะมีขบวนแห่เทียน และฟ้อนรำถวายองค์พระธาตุ ในช่วงเดือนธันวาคม

ภาพที่ ๒.๑๓ สถาปัตยกรรมปูนปั้นของวัดพระธาตุอิงฮัง

ตัวประตูทางเข้าทั้ง ๔ ด้าน มีภาพแกะสลักแนวกามาวิจิตของฮินดูเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ภายในเป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ ได้รับการบูรณะในสมัยอาณาจักรล้านช้างและสมัยฝรั่งเศสปกครอง ฐานเบื้องล่างองค์พระธาตุเจาะเป็นช่อง ประดิษฐานพระพุทธรูปปางต่างๆ ในอดีตเปิดให้เข้าไปได้เฉพาะผู้ชาย แต่ปัจจุบันปิดไม่ให้เข้าไป รอบผนังกำแพงวัดด้านในสร้างเป็นศาลาเดินวนรอบวัด มีพระปางเงินจำนวน ๑๖๐ องค์ เป็นฝีมือการหล่อของพุทธศาสนิกชน ๒ ชาติ คือช่างคนไทยกับช่างคนลาว

ผนวก ค

การลงพื้นที่สัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูล

สัมภาษณ์พระครูพนมเจตยานุรักษ์ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระธาตุพนม ณ วัดพระธาตุพนม
เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๘

สัมภาษณ์นายปติณช์ นิธิศธานี ณ วัดพระธาตุพนม
เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๘

สัมภาษณ์พระครูสกลวรานุกิจ(สุริยา),ดร. ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระธาตุเชิงชุม
ณ วัดพระธาตุเชิงชุม เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๘

สัมภาษณ์เจ้าอาวาสวัดพระธาตุอิงฮัง ญาณท่านลำพัน ชินเตโซ ไชบุญกอง ณ วัดพระธาตุอิงฮัง
วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๘

สัมภาษณ์ชาวบ้านในชุมชนบ้านทาดอิงฮัง ณ วัดพระธาตุอิงฮัง
วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๙

สัมภาษณ์เจ้าแขวงสะหวันนะเขต ดร.สุพันธ์ แก้วมีไช
วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๘

สัมภาษณ์นายบุญธง ยศมั่นคง ผู้นำชุมชน แขวงสะหวันนะเขต
วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๘

สัมภาษณ์ผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม นายอดิศักดิ์ เทพอาสน์

นายธนิศศักดิ์ อุ๋นตา วัฒนธรรมจังหวัด

น.ส.ศรีสุภรณ์ ชมศรีหาราชพร ททท. (สำนักงานนครพนม)

นายพศุทธิ์ ยอดเมชัย สำนักงานพุทธศาสนาจังหวัด

อาจารย์เด่นชัย ไตรยะฐา ประธานวัฒนธรรมจังหวัด

ณ ศาลากลางจังหวัดนครพนม วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๘

สัมภาษณ์รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม
นายพัฒนเดช ศรีจันทร์ ณ ศาลากลางจังหวัดสกลนคร วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๘

สัมภาษณ์นายอำเภอเมืองสกลนคร
นายสัมฤทธิ์ พุฒศรี ณ ศาลากลางจังหวัดสกลนคร วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๘

งานประจำปีพระธาตุพนม วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

พิธีอัญเชิญพระอุปคุต วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

อุบมุงบรรจุพระอรังคธาตุ
ณ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมรัตนโมลีศรีโคตรบูร

อิฐพระธาตุพนมองค์เดิม
ณ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมรัตนโมลีศรีโคตรบูร

พระอุปคุต ณ วัดพระธาตุพนม

ที่ประทับของสัตนาका ผู้ดูแลรักษาพระธาตุพนม ณ วัดพระธาตุพนม

พระครูเจตยานุรักษ์ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระธาตุพนม
บันทึกภาพเมื่อ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๘

ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมรัตนโมลีศรีโคตบุร
บันทึกภาพเมื่อ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๘

ประตูทางเข้าสามด้านเป็นประตูหลอกสามารถเข้าได้ด้านตะวันออกเพียงด้านเดียว
ทำด้วยศิลาแลง มีจารึกอักษรขอมโบราณ ภาษาเขมรราวพุทธศตวรรษที่ ๑๗ จำนวน ๑๒ บรรทัด
อำไพ คำโท, สังกัดกองหอสมุดแห่งชาติ อ่าน แปล เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๙

ทางเข้าที่ประทับรอยพระพุทธรูปซึ่งก่อสุมปราสาทหินแบบขอมไว้ใน
บันทึกภาพเมื่อ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๘

พระธาตุอิงฮัง

วัดพระธาตุอิงฮัง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แขวงสะหวันนะเขต ห่างจากตัวเมืองคันทะบูลี ไปทางตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ ๑๔ กิโลเมตร ติดกับบ้านหาดอิงฮัง
 บันทึกภาพเมื่อวันอาทิตย์ที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๘ (ภาพซ้าย)
 และเมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ (ภาพขวา)

ภาพและรูปปั้นด้วยปูนเหมือนเทพในรูปแบบต่างๆทั้งสี่ทิศของพระธาตุอิงฮัง
ตามคติความเชื่อของขอมในลัทธิไศวะของศาสนาฮินดูที่ได้รับอิทธิพลจากอินเดีย

พระพุทธรูปที่วัดพระธาตุเชิงชุมสร้างโดยศรัทธาร่วมกันของชาวไทย-ลาว
บันทึกภาพเมื่อ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๘

หอแจกเป็นเรือนไม้ซึ่งวัฒนธรรมแขวงสะหวันนะเขตจะอนุรักษ์ไว้ และมีประวัติว่า
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) ได้มาจำวัดในงานฉลองพระธาตุเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐
บันทึกภาพเมื่อ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๘

สัมภาษณ์พระสงฆ์ในวัดพระธาตุอิงฮัง เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

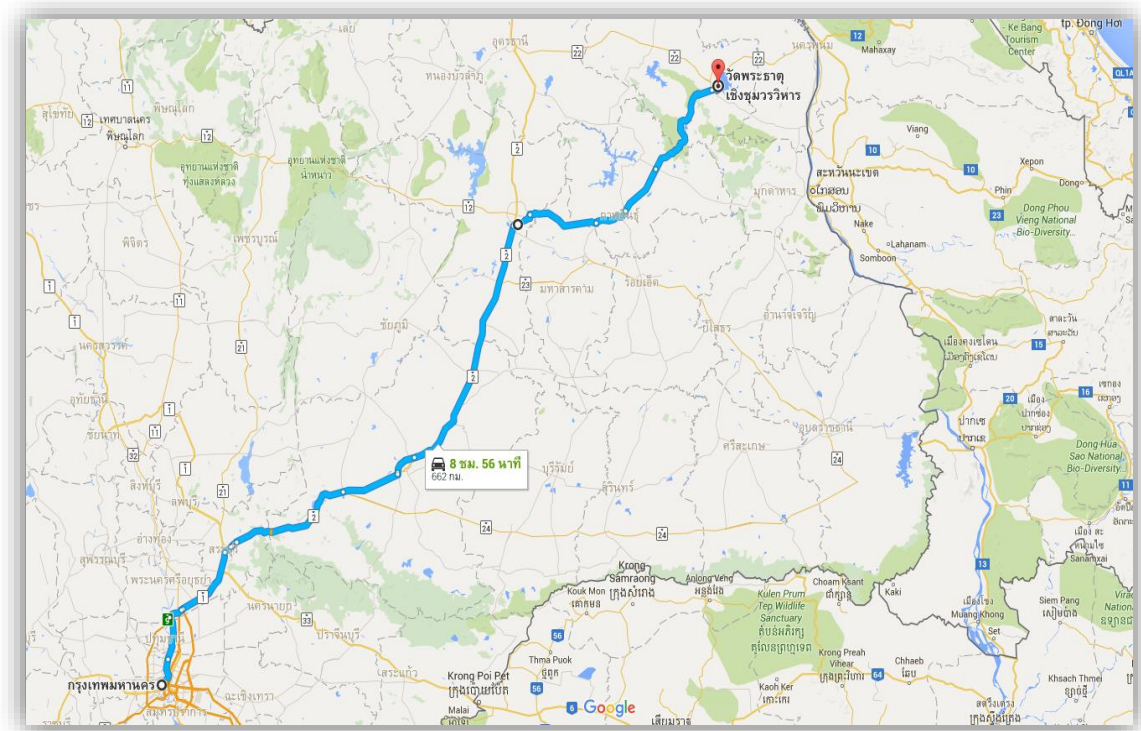
รูปเทียนและกระทงดอกไม้ ซึ่งจัดไว้จำหน่ายสำหรับการสักการะพระธาตุอิงฮัง

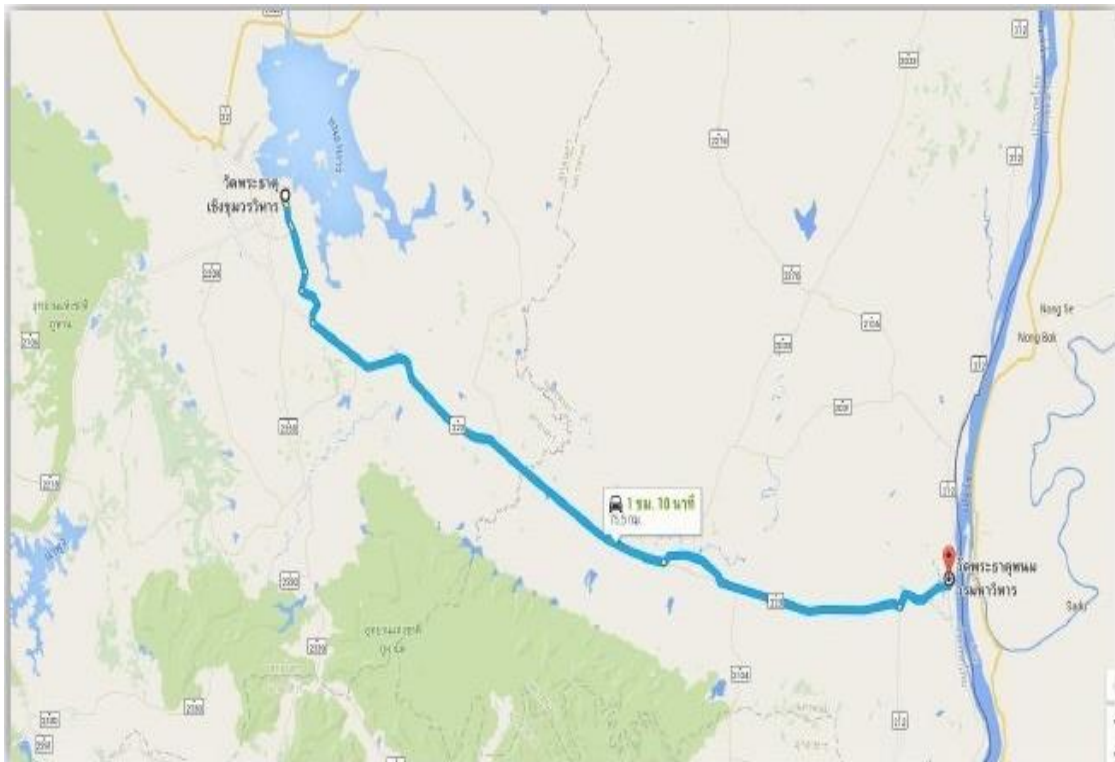
ภาพซ้ายเป็นภาพชาวบ้านที่มานับถือนพระธาตุอิงฮัง
ภาพขวาเป็นการสัมภาษณ์กรรมการวัดพระธาตุอิงฮัง
บันทึกภาพ ณ วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ผนวก ง

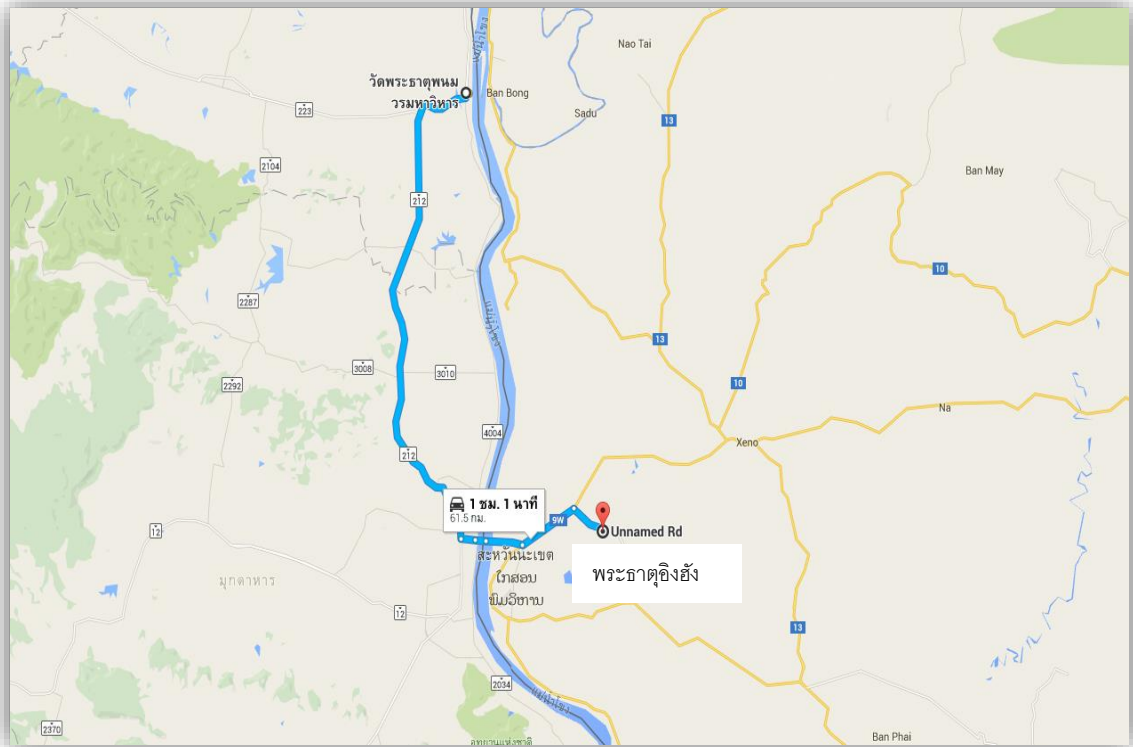
แผนที่การเดินทางตามเส้นทางพระธาตุพนม พระธาตุเชิงชุม
และพระธาตุอิงฮัง

๑. วัดพระเชิงชุม จากกรุงเทพฯ ใช้ไปตามทางหลวงหมายเลข ๒ ถึงจังหวัดสระบุรี เลี้ยวขวาเข้าถนนมิตรภาพ (ทางหลวงหมายเลข ๒) ผ่านจังหวัดนครราชสีมา จากนั้นเลี้ยวซ้ายไปทาง จังหวัดขอนแก่น และเลี้ยวซ้ายเข้าถนนสาย ๑๒ ไปจังหวัดกาฬสินธุ์ เลี้ยวขวาเข้าตัวเมืองสกลนคร จากตัวเมืองสกลนคร รวมระยะทางประมาณ ๖๖๒ กิโลเมตร

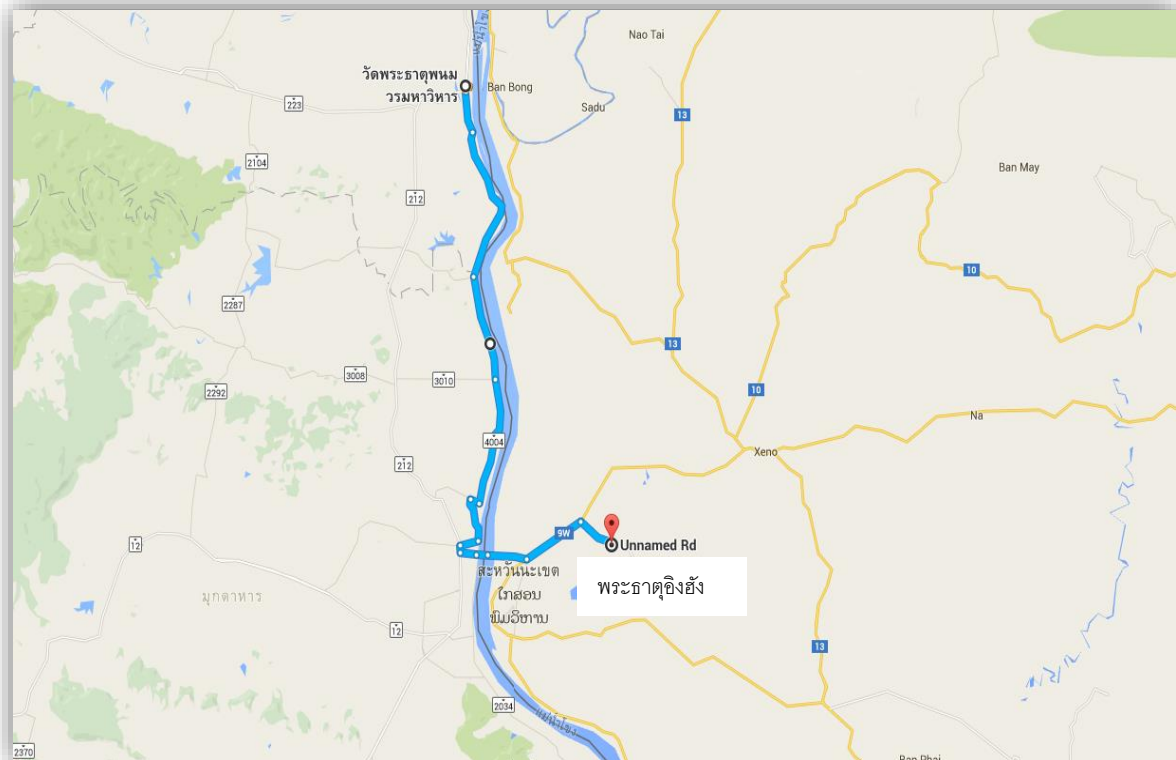

๒. วัดพระธาตุพนม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๒๓ จาก จังหวัดสกลนครเข้าสู่จังหวัดนครพนม ระยะทาง ๗๕ กิโลเมตร

๓. วัดพระธาตุอิงฮัง อยู่ในแขวงสะหวันนะเขต ซึ่งเป็นเมืองทาจนาทใหญ่ของลาวอยู่ตรงข้ามกับจังหวัดมุกดาหารของไทยโดยมีแม่น้ำโขงกั้นเขตแดน เมืองสะหวันนะเขตเป็นที่ตั้งที่ทำการแขวง (จังหวัด) สะหวันนะเขตซึ่งมีพื้นที่และพลเมืองมากที่สุดของลาว^๑เส้นทางการเดินทางแบ่งออกเป็น ๒ เส้นทางได้แก่

๓.๑ ตามทางหลวงหมายเลข ๒๑๒ ข้ามแม่น้ำโขงเข้าสู่ประเทศลาววัดที่ แขวงสะหวันนะเขตถือเป็นหัวเมืองตอนกลางของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แล้วเดินทางต่อไปตามเส้นทางหมายเลข 9W ถึงพระธาตุอิงฮัง ระยะทาง ๖๑.๕ กิโลเมตร

๓.๒ ตามทางหลวงหมายเลข ๔๐๐๔ ข้ามแม่น้ำโขงเข้าสู่ประเทศลาววัดที่ แขวง สะหวันนะเขตถือเป็นหัวเมืองตอนกลางของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แล้วเดินทางต่อไปตามเส้นทางหมายเลข 9W ถึงพระธาตุอิงฮัง ระยะทาง ๕๙ กิโลเมตร